

Hildegarda Pająk

KONSPEKT LEKCJI JĘZYKA NIEMIECKIEGO

Streszczenie. Jest to konspekt lekcji języka niemieckiego, której tematem jest podróż przez NRD. W lekcji powtórzono słownictwo związane z pobytem w hotelu, urządzeniem pokoju oraz podróżą, przy czym główny nacisk położony został na utwalenie czasu złożonego Perfekt, ugruntowanie konstrukcji zdań z bezokolicznikiem "zu" oraz użycie imiesłowa w formie przydawki. Jako nowy materiał gramatyczny wprowadzono i przećwiczone czas złożony Perfekt czasowników modalnych.

W czasie trwania Sympozjum Językowego zorganizowanego przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Politechniki Śląskiej w dniach 20 i 21 III 1970 r. przeprowadzona została między innymi w ramach pracy w sekcjach językowych 90 min. lekcja pokazowa z języka niemieckiego, której omówieniem zajmuje się poniższy artykuł. Lekcję przeprowadziłam z VIII sem. Wydziału Chemicznego (4 sem. nauki języka - grupa początkująca) o liczebności grupy 15 osób. Na lekcji obecnych było kilkunastu lektorów germanistów z różnych uczelni w kraju. Lekcję oparłam na materiale zaczerpniętym z podręcznika: Rubinow, Szarlitt, Wolf, Język niemiecki, cz. I jak również i ze skryptu: H. Pająk, Zbiór ćwiczeń do podręcznika Rubinow, Szarlitt, Wolf, cz. I, wyd. PWN, 1969.

Temat lekcji: Rundreise durch die DDR.

Cel lekcji: Zebranie i utwalenie wiadomości leksykałnych i gramatycznych.

Gramatyka: Perfekt czasowników modalnych.

Pomoce naukowe: przeźrocza, 2 plansze językowe, kontury mapy NRD.

W lekcji położyłam główny nacisk na utwalenie czasu złożonego Perfekt oraz ugruntowanie konstrukcji zdań z bezokolicznikiem "zu". Zasadnicze części lekcji, jak również ich interwały czasowe, przedstawiały się jak następuje:

- | | |
|---|---------|
| I. Sprawdzenie zadania domowego | 5 min. |
| II. Nawiązanie do poprzedniej lekcji - ćwiczenia i odpowiedzi z użyciem imiesłowa czasu przeszłego jako przydawki | 10 min. |
| III. Wstawka-dygresja, jako pomost do nowej lekcji | 8 min. |
| IV. Rozmówka wprowadzająca: W recepcji w hotelu | 7 min. |
| V. Lekcja zasadnicza - cz. 1 - z użyciem planszy językowej i mapy | 5 min. |
| VI. Lekcja zasadnicza - cz. 2 - z użyciem przeźroczy | 15 min. |

VII. Lekcja zasadnicza - cz. 3 - z użyciem planszy językowej	7 min.
VIII. Ćwiczenia w laboratorium językowym	25 min.
IX. Zebranie materiału	5 min.
X. Zadanie domowe	3 min.

Omawiając szczegółowo wyżej wymienione punkty, dokładny tok lekcji przebiegał następująco:

I. Kontrolę zadania domowego przeprowadziłam wrywkowo, przy czym studenci odczytywali swoje ćwiczenia, które były na bieżąco poprawiane (str. 198, Ćwicz. 3, 4, 5 - podręcznik Rubinow, Szarlitt, Wolf - Język niemiecki, cz. I).

II. Poprzednią lekcję, w której jako nowy materiał wprowadzone były imiesłowy czasu przeszłego w roli przydawki, przypomniałam i przećwiczyłam przez zadawanie odpowiednio skonstruowanych pytań, na które odpowiedzi udzielali studenci w formie zdań zawierających tę przydawkę w różnych przypadkach. Jako nawiązanie do tego ćwiczenia posłużyło mi ostatnie zdanie z zadania domowego: Wer räumte Ihr Zimmer auf? (Das Stubenmädchen räumte mein Zimmer auf).

Odpowiednie imiesłowy podawane były w formie orzecznikowej, np. modern eingerichtet.

Przećwiczone 4 różne zestawy.

Przykład:

Hasło: modern eingerichtet

- L. Was für ein Zimmer war das?
- S. Das war ein modern eingerichtetes Zimmer.
- L. Was haben Sie gesehen?
- S. Ich habe ein modern eingerichtetes Zimmer gesehen.
- L. Wo haben Sie gewohnt?
- S. Ich habe in einem modern eingerichteten Zimmer gewohnt.

Hasło: neu gepolstert

- L. Was für ein Stuhl war dort?
- S. Das war ein neu gepolsterter Stuhl.
- L. Was haben Sie gesehen?
- S. Ich habe einen neu gepolsterten Stuhl gesehen.
- L. Worauf haben Sie gegessen?
- S. Ich habe auf einem neu gepolsterten Stuhl gegessen.

Hasło: frisch gemalt

- L. Was für Wände waren dort?
- S. Dort waren frisch gemalte Wände.
- L. Was haben Sie gesehen?
- S. Ich habe frisch gemalte Wände gesehen.
- L. Worauf haben die Bilder gehangen?
- S. Die Bilder haben an frisch gemalten Wänden gehangen.

Hasło: schön gewebt

- L. Was hat auf dem Fussboden gelegen?
 S. Ein schon gewebter Teppich hat auf dem Fussboden gelegen.
 L. Was haben Sie auf dem Fussboden gesehen?
 S. Ich habe einen schon gewebten Teppich gesehen.
 L. Worauf standen die Stühle?
 S. Sie standen auf einem schon gewebten Teppich.

Treść ćwiczeń dotyczyła wyłącznie opisu wnętrza pokoju w hotelu (czytanka nr 35 podręcznika Rubinow, Szarlitt, Wolf - Język niemiecki, cz. I)

III. Po stwierdzeniu, że pokój musiał bardzo ładnie wyglądać, gdyż jak to właśnie z odpowiedzi wynikało - ściany były świeżo malowane, krzesła wyscieżane, dywan ładnie utkany itd., poprosiłam z kolei, by studenci opowiedzieli własnymi słowami o urządzeniu np. pokoju domowego, hotelowego czy też własnego pokoju w domu studenckim. Jeden ze studentów opisał barwnie piękny pokój w jednym z hoteli berlińskich, gdzie zamieszkiwał przed rokiem. Wykorzystałam skwapliwie tę wzmiankę, gdyż chciałam rozpocząć nową lekcję "Rundfahrt durch die DDR" właśnie z hotelu w Berlinie.

IV. Po wprowadzeniu krótkim słowem wiążącym. wyznaczyłam role: gościa starającego się o pokój w hotelu i pracownika recepcji dwum studentom i poprosiłam, by przeprowadzili dialog sytuacyjny na temat starania się o pokój w hotelu.

Podobny dialog powtórzono następnie z drugą parą studentów.

V. Po założeniu, że formalności z wynajęciem hotelu zostały pozytywnie załatwione, przedstawiłam wycieczkę plan zwiedzania osobliwości nie tylko stolicy, lecz także i innych miast. Jako pomocy naukowej użyłam tu mapy konturowej NRD, na której pokazałam miasta, przez które wieść będzie trasa wycieczki. Przy pomocy planszy nr 1 omawiającej konstrukcję zdań typu "Ich habe beschlossen, die Leipziger Messe zu besichtigen" przeciwiczyłam ze studentami wpierrw chóralnie, a następnie indywidualnie (lektor - student; student - student) tworzenie pytań i odpowiedzi dla tego rodzaju zdań. Tematyka planszy dotyczyła osobliwości niemieckich miast, a samo ćwiczenie dla urozmaicenia przeprowadzone było w różnych osobach z równoczesnym dowolnym dobozem czasownika.

Plansza 1

Was haben Sie beschlossen zu tun?			
Ich habe beschlossen, die Sehenswürdigkeiten Berlins anzusehen.			
Ich	haben	die Sehenswürdigkeiten Berlins	ansehen
Du	beschlossen	die Gemäldegalerie im Zwinger	besuchen
Er		die Leipziger Messe	besichtigen
Sie		das Schloss Cecilienhof	kennenlernen
Wir		die Sächsische Schweiz	
Ihr		das Goethehaus am Frauenplan	beschreiben
Sie		das Schillerhaus	
		das Goethe-Schiller-Denkmal	

VI. Z kolei nastąpiło wyświetlanie serii przeźroczy obejmującej 17 zdjęć charakterystycznych miast i okolic niemieckich.

1. Brama Brandenburska.
2. Uniwersytet Humboldta.
3. Czerwony Ratusz.
4. Wieża telewizyjna.
5. Zamek Sanssouci.
6. Park zamkowy.
7. Zamek Cecilienhof.
8. Sala, w której podpisany został Traktat Poczdamski.
9. Weimar.
10. Dom Goethego.
11. Dom Goethego w ogrodzie.
12. Dom Schillera.
13. Teatr w Weimarze.
14. Pomnik Goethego i Schillera.
15. Drezno.
16. Szwajcaria Saksońska.
17. Twierdza Königsstein.

Objaśnienie do poszczególnych przeźroczy brzmiały:

1. Das ist das Brandenburger Tor. Hier verläuft die Grenze zwischen Ost- und Westberlin.
2. In der Strasse unter den Linden ist die Humboldt-Universität. Gegenüber der Humboldt-Universität ist die Staatsoper.
3. Das ist das Rote Rathaus.
4. Das ist der Fernsehturm am Alexanderplatz.
5. Das ist Sanssouci, das herrliche Schloss Friedrichs des Zweiten in Potsdam.
6. Das Schloss ist von einem schön gepflegten Park umgeben.
7. Das ist das berühmte Schloss Cecilienhof.
8. Im Jahre 1945 hat man in diesem Raum das Potsdamer Abkommen unterzeichnet.
9. Das ist Weimar. Hier lebten die grössten deutschen Dichter Goethe und Schiller.
10. Das ist das Goethehaus am Frauenplan, wo Goethe als Minister lebte.
11. Vorher wohnte er in Gartenhaus.
12. Das ist das Schillerhaus. Es ist klein und bescheiden.
13. Das ist das Nationaltheater.
14. Vor dem Nationaltheater ist das Goethe-Schiller-Denkmal.
15. Von Weimar fahren wir nach Dresden.
16. Von dort aus machen wir einen Ausflug in die Sächsische Schweiz.
17. Hoch oben auf dem Felsen ist die Festung Königsstein.

Przeźrocza były wyświetlane 3-krotnie. W ciągu pierwszym omawiałam treść każdego zdjęcia ww. zdaniami, a studenci oglądając zdjęcia uważnie słuchali jego opisu. Przy powtórny wyświetlaniu studenci powtarzali chórally krótki opis zdjęcia podany przeze mnie. Wyświetlanie trzecie połączone było z samodzielnym opowiadaniem treści przeźroczy przez studentów, przy czym dla pomocy stawiane były czasami studentom pytania.

VII. W trzeciej części lekcji zasadniczej przeszłam do przećwiczenia czasu złożonego Perfekt czasowników zwykłych i modalnych. Swe ćwiczzenia oparłam na tematyce związanej z podróżą przez NRD. Z reguły pytania zadawałam osobiście, a studenci udzielali indywidualnych odpowiedzi.

Przykłady:

- L. Wo haben Sie die Sommerferien verbracht?
S. Ich habe die Sommerferien in der DDR verbracht.
L. Wohin sind Sie zuerst gefahren?
S. Ich bin zuerst nach Berlin gefahren.
L. Was haben Sie dort besichtigt?
S. Ich habe die ganze Stadt besichtigt.
L. Was haben Sie in der Stadt gesehen?
S. Ich habe den Fernsehturm am Alexanderplatz gesehen.
L. Was haben Sie in der Strasse "Unter den Linden" besichtigt?
S. Ich habe das Brandenburger Tor, die Humboldt-Universität und die Staatsoper besichtigt.
L. Sind Sie auch in der Oper gewesen?
S. Ja, ich bin in der Oper gewesen.
L. Welche Oper haben Sie gesehen?
S. Ich habe die Zauberflöte von Mozart gesehen.
L. Hat Ihnen die Oper gefallen?
S. Ja, die Oper hat mir sehr gefallen.
L. Welche Städte haben Sie ausserdem besichtigt?
S. Ich habe Potsdam, Dresden und Weimar besichtigt.
L. Welche Städte haben Sie ausserdem besichtigen dürfen?
S. Ich habe Potsdam, Dresden und Weimar besichtigen dürfen.
L. Was haben Sie in Potsdam gesehen?
S. In Potsdam habe ich das Schloss Cecilienhof gesehen.
L. Was haben Sie in Potsdam sehen können?
S. In Potsdam habe ich das Schloss Cecilienhof sehen können.
L. Wodurch ist das Schloss Cecilienhof berühmt?
S. Es ist dadurch berühmt, dass man dort das Potsdamer Abkommen unterzeichnet hat.
L. Was haben Sie in Weimar gesehen?
S. In Weimar haben wir das Goethe-Schiller-Denkmal gesehen.
L. Was haben Sie in Weimar sehen können?
S. In Weimar haben wir das Goethe-Schiller-Denkmal sehen können.

- L. Was haben Sie dort besucht?
 S. Wir haben dort das Goethe-Haus besucht.
 L. Was haben Sie dort besuchen dürfen?
 S. Wir haben dort das Goethe-Haus besuchen dürfen.
 L. Wohin sind Sie dann gefahren?
 S. Wir sind dann nach Dresden gefahren.
 L. Wohin haben Sie dann fahren müssen?
 S. Wir haben dann nach Dresden fahren müssen.
 L. Was für Ausflüge haben Sie gemacht?
 S. Ich habe schöne Ausflüge in die Sächsische Schweiz gemacht.
 L. Was für Ausflüge haben Sie machen wollen?
 S. Ich habe schöne Ausflüge in die Sächsische Schweiz machen wollen.

Jako pomocy naukowej dla łatwiejszego zrozumienia trudnej konstrukcji zdań z rzeczownikami modalnymi użyłam planszy nr 2.

Plansza 2

Welche Städte haben Sie besichtigen dürfen?				
Wir haben Berlin, Weimar und Dresden besichtigen dürfen.				
Ich	haben	Berlin, Weimar, Dresden	ansehen	müssen
Du		das Schloss Cecilienhof	besuchen	dürfen
Er		das Berliner Ballett	besichtigen	wollen
Sie		die Staatsoper		können
Wir		die Gemäldegalerie	beschreiben	
Ihr		im Zwinger		
Sie		das Goethe-Schiller-Denkmal	kennen-	
		die Sächsische Schweiz	lernen	
		die Leipziger Messe		

Ćwiczone były zdania tej samej treści wraz z użyciem czasowników zwykłych, a następnie z użyciem czasowników modalnych.

VIII. Następnie dla utrwalenia materiału i nabrania biegłości ćwiczący przerobiony materiał w laboratorium językowym. Podczas ćwiczeń korzystali studenci z taśm magnetofonowych nagranych dla tej lekcji (patrz "Zbiór ćwiczeń", str. 159, ów. XXXVI H. Pająk).

Zgodnie z przyjętą u nas metodyką pracy w laboratorium, każdy student przegrywał taśmę 3-krotnie, przy czym podczas pierwszego przegrywania następowało nagrywanie przez studentów odpowiedzi na stawiane pytania względnie zadania, w drugim przesłuchiwanie taśmy odbywała się konfrontacja wypowiedzi studenta z prawidłową wypowiedzią lektora, zaś trzecie przegrywanie miało na celu skorygowanie przez studentów ich błędów i ponowne nagranie.

IX. Na zakończenie lekcji podsumowałam krótko przerobiony materiał. Powtórkę przeprowadziłam przez inspirowanie tworzenia przez studentów pytań i odpowiedzi na temat przerobionej lekcji, przy czym każdorazowo należało używać konstrukcji zdań z uwzględnieniem czasu złożonego Perfekt czasowników zwykłych i modalnych. Podawałam zdanie twierdzące w czasie złożonym Perfekt, jeden student przekształcał je na pytanie dodając czasownik modalny, drugi zaś dawał odpowiedź twierdzącą.

Przykłady:

- L. Ich habe Berlin besichtigt.
- S. Hast du Berlin besichtigen können?
- S. Ja, ich habe Berlin besichtigen können.
- L. Ich bin nach Weimar gefahren.
- S. Hast du nach Weimar fahren dürfen?
- S. Ja, ich habe nach Weimar fahren dürfen.
- L. Ich habe das Goethehaus besucht.
- S. Hast du das Goethehaus besuchen dürfen?
- S. Ja, ich habe das Goethehaus besuchen dürfen.
- L. Ich bin viel gereist.
- S. Hast du viel reisen müssen?
- S. Ja, ich habe viel reisen müssen.
- L. Ich habe die Sächsische Schweiz gesehen.
- S. Hast du die Sächsische Schweiz sehen wollen?
- S. Ja, ich habe die Sächsische Schweiz sehen wollen.

Skonstatowałam dobre opanowanie materiału gramatycznego i leksykalnego, co utwierdziło mnie w przekonaniu, że cel lekcji został osiągnięty.

X. Na zadanie domowe studenci mieli napisać list z NRD do swoich kolegów w Polsce, opisujący ich podróż krajoznawczą oraz ćwiczenie gramatyczne z podręcznika Rubinów, Szarlitt, Wolf, Język niemiecki, cz. 1, str. 205, ćwiczw. 2 i 3.

Jako zadanie ustne otrzymali nauczenie się dialogu ze str. 161 "Zbioru ćwiczeń" H. Pająk.

Poza tym, jak zwykle, studenci zostali zobowiązani do powtórnego samodzielnego przeciwiczenia w kabinach przerobionej lekcji.

КОНСПЕКТ УРОКА НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА

Резюме

Статья – это конспект урока немецкого языка, темой которого является путешествие по ГДР. В уроке повторена лексика, касающаяся пребывания в гостинице, оборудования номера, самого путешествия, при этом основной упор сделан на закрепление сложного Perfekt'a и на конструкцию предложений с инфинитивом "zu", а также на употребление причастия в качестве определения. На уроке был введён новый грамматический материал – сложный Perfekt модальных глаголов, а также были проведены соответствующие закрепительные упражнения.

A LESSON OF GERMAN

Summary

This article discusses the course of a German lesson with the topic: "Sightseeing in the German Democratic Republic". The lesson comprises the vocabulary connected with the hotel, the room - furnish and going on a trip and deals with the Present Perfect, sentence structures with the infinitive with "zu" and with the usage of the Past Participle as an Adjective. The Present Perfect of the Modal Verbs is being introduced and practised.

LA LEÇON DE LA LANGUE ALLEMANDE

Résumé

Dans cet article on parle d'une leçon de la langue allemande dont le sujet est un voyage à travers la République démocratique allemande. Pendant la leçon on a répété le vocabulaire concernant: le séjour à l'hôtel, l'ameublement de la chambre, le voyage. On a insisté surtout sur l'emploi du passé composé et la construction des phrases avec infinitif "zu", et l'emploi du participe passé comme l'attribut. Comme le matériel nouveau on a introduit et on a fait les exercices de passé composé des verbes à valeur modale.

DER VERLAUF DER DEUTSCHSTUNDE

Z u s a m m e n f a s s u n g

Der Artikel behandelt den Verlauf der Deutschstunde, deren Thema "Rundfahrt durch die DDR" lautet. Während des Unterrichts wird der mit Hotel, Zimmereinrichtung und Reise zusammenhängende Wortschatz wiederholt, sowie das Perfekt, die Satzkonstruktion mit dem Infinitiv mit "zu" und die Anwendung des Partizips Perfekt als Attribut geübt. Als neues grammatisches Material wird das Perfekt der Modalverben eingeführt und an Beispielen erläutert.